

CUPRINS

Abrevieri.....	5
Cuvânt-înainte	7
Argument la ediția a doua.....	9
TITLUL I. ASPECTE INTRODUCATIVE PRIVIND DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT	11
Capitolul I. Considerații preliminare asupra dreptului internațional privat.....	13
1. Noțiunea dreptului internațional privat	13
1.1. Raporturile cu element de extraneitate	13
1.2. Elementul de extraneitate	14
1.3. Definiția și domeniul dreptului internațional privat	15
2. Obiectul dreptului internațional privat.....	18
3. Metoda de reglementare în dreptul internațional privat	20
3.1. Metoda normelor conflictuale.....	20
3.2. Metoda normelor materiale	21
3.3. Metoda normelor de aplicație imediată	22
3.4. Metoda proper law	23
Capitolul II. Autonomia dreptului internațional privat.....	24
1. Natura dreptului internațional privat.....	24
2. Corelația dreptului internațional privat cu unele ramuri de drept	25
2.1. Dreptul internațional privat și dreptul civil	25
2.2. Dreptul internațional privat și dreptul comerțului internațional	26
2.3. Dreptul internațional privat și dreptul internațional public	26
2.4. Dreptul internațional privat și dreptul administrativ	27
2.5. Dreptul internațional privat și dreptul financiar	27
2.6. Dreptul internațional privat și dreptul penal.....	27
Capitolul III. Conținutul dreptului internațional privat.....	29
1. Noțiuni generale.....	29
2. Normele conflictuale	29
2.1. Noțiune, caractere, izvoare	29
2.2. Structura normei conflictuale	30
2.2.1. Conținutul.....	30
2.2.2. Legătura	31
2.2.3. Puncte de legătură.....	31
2.2.4. Gruparea punctelor de legătură	33
2.3. Clasificarea normelor conflictuale	34
2.4. Apartenența normelor conflictuale	34

3. Normele materiale	35
4. Normele de aplicație imediată	36
4.1. Noțiuni, criterii.....	36
4.2. Structura și felul normelor de aplicație imediată.....	37
4.3. Domeniul normelor de aplicație imediată	37
Capitolul IV. Conflictele de legi.....	39
1. Noțiuni, denumire	39
2. Formele conflictelor de legi.....	40
2.1. Conflictele de legi în spațiu.....	40
2.2. Conflictele de legi în timp și spațiu	41
2.3. Conflictele între legile provinciale	41
2.4. Conflictele între legile naționale.....	43
2.5. Conflictele de legi interpersonale	44
2.6. Conflictele de legi decurgând din succesiunea statelor.....	45
2.7. Conflictele de legi în cazul statului nerecunoscut.....	45
3. Soluționarea conflictelor de legi.....	46
Capitolul V. Evoluția dreptului internațional privat.....	48
1. Noțiuni generale	48
2. Conflictele de legi în Antichitate	48
2.1. Perioada statului cetate	48
2.2. Perioada imperiului mediteranean.....	49
2.3. Perioada imperiului romano-bizantin	50
3. Personalitatea legilor	50
4. Teritorialismul feudal al cutumelor.....	51
5. Școala statutarilor italieni.....	52
6. Școala franceză a statutelor	54
7. Școala olandeză	55
8. Școala germană	56
9. Școala italiană a personalității legilor	57
10. Școala anglo-americană.....	58
Capitolul VI. Izvoarele dreptului internațional privat.....	60
1. Noțiuni generale	60
2. Izvoarele interne	60
2.1. Principalele izvoare interne	60
2.2. Practica judiciară și arbitrală.....	63
3. Izvoarele derivate	64
4. Izvoarele internaționale	66
4.1. Convențiile internaționale	66
4.1.1. Convențiile multilaterale	66
4.1.2. Convențiile bilaterale	68
4.1.2.1. Tratatetele de asistență juridică.....	68
4.1.2.2. Convențiile consulare	69
4.2. Cutuma internațională	70

5. Raportul dintre izvoarele interne și izvoarele internaționale	70
TITLUL II. PROBLEME GENERALE ALE CONFLICTELOR DE LEGI	71
Capitolul I. Calificarea și conflictul de calificări.....	73
1. Noțiunea de „calificare”	73
2. Conflictul de calificări	74
3. Apariția calificării	74
4. Felurile calificării	75
5. Importanța soluționării conflictului de calificări	76
6. Legea după care se face calificarea	76
6.1. Calificarea după legea forului	77
6.2. Calificarea după legea cauzei	77
6.3. Excepțiile de la calificarea după legea forului	78
6.3.1. Calificarea prin voința părților	79
6.3.2. Calificarea secundară	79
6.3.3. Calificarea legală	79
6.3.4. Calificarea bunurilor	80
6.3.5. Calificarea în caz de retrimiteră	80
6.3.6. Calificarea instituțiilor juridice necunoscute	80
6.3.7. Calificarea cetățeniei	81
6.3.8. Calificarea în arbitrajul internațional	81
6.3.9. Calificarea autonomă	81
7. Interpretarea autonomă a conceptelor dreptului european	82
8. Calificarea și conflictele între legile naționale	83
Capitolul II. Retrimiteră	84
1. Noțiunea de „retrimiteră”	84
2. Apariția retrimiterii	85
3. Formele retrimiterii	86
4. Retrimiteră în dreptul român	87
5. Limitele aplicării retrimiterii	87
6. Retrimiteră în alte sisteme de drept	88
7. Retrimiteră în convențiile internaționale	88
8. Retrimiteră și conflictele între legile provinciale	89
9. Retrimiteră și conflictele între legile naționale	90
Capitolul III. Ordinea publică de drept internațional privat	92
1. Noțiune, condiții	92
2. Ordinea publică de drept intern și ordinea publică de drept internațional privat	93
3. Ordinea publică de drept internațional privat și înlăturarea excepțională a legii aplicabile	94
4. Prevederi legale referitoare la ordinea publică	95
5. Ordinea publică în regulamentele Uniunii Europene	97
6. Ordinea publică și convențiile internaționale	97
7. Caracterele ordinii publice de drept internațional privat	98

8. Domeniul ordinii publice de drept internațional privat.....	99
9. Efectele invocării ordinii publice	100
10. Ordinea publică și conflictele între legile naționale.....	102
Capitolul IV. Frauda la lege în dreptul internațional privat.....	103
1. Noțiuni, modalități, domenii	103
2. Apariția fraudei la lege.....	104
3. Condițiile fraudei la lege	104
4. Delimitarea fraudei la lege de alte instituții juridice.....	105
4.1. Frauda la lege în dreptul intern și în dreptul internațional privat.....	105
4.2. Frauda la lege și simulația	105
4.3. Frauda la lege și ordinea publică de drept internațional privat	106
5. Dovada fraudei prin lege	106
6. Sancțiunea fraudei la lege.....	106
7. Rolul fraudei la lege în dreptul român.....	108
Capitolul V. Relațiile în timp și spațiu privind dreptul internațional privat.....	110
1. Conflictele de legi în timp și spațiu	110
1.1. Noțiuni, domenii, evoluție	110
1.2. Distincția între conflictele de legi în spațiu și conflictele de legi în timp și spațiu.....	111
2. Recunoașterea drepturilor câștigate.....	113
2.1. Precizări prealabile	113
2.2. Condițiile recunoașterii drepturilor câștigate.....	114
2.2.1. Dreptul să fie constituit conform legii competente	114
2.2.2. Dreptul să fie valabil dobândit potrivit legii străine aplicabile.....	115
2.2.3. Dreptul dobândit să nu fie contrar ordinii publice de drept internațional privat al țării solicitate.....	115
2.3. Efectele drepturilor dobândite în străinătate	116
3. Conflictele mobile de legi.....	116
3.1. Noțiuni, particularități, domenii	116
3.2. Comparație cu alte instituții juridice	117
3.3. Soluții aplicabile conflictelor mobile de legi	117
3.4. Soluționarea conflictelor mobile de legi în dreptul român.....	119
3.5. Soluționarea conflictelor mobile de legi în regulamentele Uniunii Europene	121
3.6. Soluționarea conflictelor mobile de legi în convențiile internaționale	122
4. Conflictele de legi în timp	123
4.1. Conflictul în timp al normelor conflictuale ale forului	123
4.1.1. Precizări prealabile	123
4.1.2. Soluții intertemporale în dreptul român.....	124
4.2. Conflictul în timp al normelor conflictuale sau materiale străine aplicabile în cauză	125
4.3. Conflictul în timp al convențiilor internaționale	127

Capitolul VI. Aplicarea legii străine	128
1. Noțiune, forme, temeiul aplicării.....	128
2. Titlul cu care se aplică legea străină.....	128
2.1. Teoria aplicării legii străine ca element de fapt.....	129
2.2. Teoria aplicării legii străine ca element de drept.....	129
2.3. Teoria receptării legii străine.....	129
2.4. Teoria drepturilor dobândite.....	130
3. Titlul cu care se aplică legea străină în țara noastră.....	130
4. Condiția identității de reglementare.....	130
5. Invocarea legii străine în fața autorităților forului.....	132
6. Proba legii străine.....	131
6.1. Stabilirea conținutului legii străine.....	133
6.2. Mijloacele de probă a legii străine în dreptul român.....	134
6.2.1. Procedura privind obținerea de informații asupra dreptului străin.....	135
6.2.2. Prevederi cuprinse în convențiile internaționale.....	136
6.3. Imposibilitatea de a stabili conținutul legii străine.....	137
7. Interpretarea și aplicarea legii străine.....	138
8. Alte moduri de aplicare a legii străine.....	141
8.1. Legea străină este o condiție pentru aplicarea legii forului.....	141
8.2. Legea străină este încorporată în contractul încheiat de părți.....	142
 TITLUL III. APLICAREA REGULILOR CONFLICTUALE ÎN RAMURILE DREPTULUI PRIVAT	 143
Capitolul I. Condiția juridică a străinilor	145
1. Noțiuni generale.....	145
1.1. Definiție, izvoare.....	145
1.2. Condiția juridică a străinilor și conflictele de legi.....	146
1.3. Condiția juridică a străinilor și relațiile internaționale.....	146
2. Formele condiției juridice a străinilor.....	147
2.1. Regimul național.....	147
2.2. Regimul reciprocității.....	148
2.3. Regimul clauzei națiunii celei mai favorizate.....	149
2.4. Regimul special.....	149
3. Regimul juridic al străinilor în România.....	150
3.1. Drepturile și obligațiile străinilor.....	150
3.1.1. Drepturile străinilor.....	150
3.1.2. Obligațiile străinilor.....	151
3.2. Intrarea, șederea și ieșirea străinilor.....	152
3.2.1. Intrarea străinilor în România.....	152
3.2.1.1. Condiții generale.....	152
3.2.1.2. Documente de trecere a frontierei de stat.....	153
3.2.1.3. Nepermiterea intrării în România.....	154
3.2.1.4. Regimul acordării vizelor.....	155
3.2.2. Șederea străinilor în România.....	158

3.2.2.1. Dreptul de ședere temporară.....	158
3.2.2.2. Dreptul de ședere pe termen lung	159
3.2.2.3. Documentele care se eliberează străinilor.....	162
3.2.3. Ieșirea străinilor din România	164
3.2.3.1. Documentele necesare ieșirii din țară.....	164
3.2.3.2. Nepermiterea ieșirii din țară.....	164
3.3. Regimul șederii ilegale	165
3.3.1. Returnarea străinilor	165
3.3.2. Străinii indezirabili.....	167
3.3.3. Plecarea voluntară a străinului	168
3.3.4. Îndepărtarea sub escortă a străinilor	168
3.3.5. Repatrierea voluntară umanitară asistată.....	170
3.3.6. Expulzarea străinilor	170
3.4. Luarea în custodie publică a străinilor	171
3.4.1. Noțiuni, situații, aspecte procedurale	171
3.4.2. Centrele de cazare	172
3.5. Tolerarea rămânerii pe teritoriul României	172
3.6. Interzicerea intrării pe teritoriul României	174
3.7. Documentele de călătorie care se eliberează străinilor.....	174
4. Regimul juridic aplicabil unor categorii speciale de străini	175
4.1. Străinii cu drept de ședere pe termen lung în statele membre ale Uniunii Europene.....	176
4.2. Membrii de familie ai străinilor cu drept de ședere pe termen lung în statele membre ale Uniunii Europene	176
4.3. Străinii victime ale unor infracțiuni	177
4.4. Străinii minori neînsoțiți	178
Capitolul II. Regimul persoanelor juridice străine.....	179
1. Noțiuni, clasificare	179
2. Naționalitatea persoanei juridice	180
2.1. Precizări prealabile	180
2.2. Determinarea naționalității persoanei juridice	180
2.2.1. Criteriile de determinare a naționalității persoanei juridice	180
2.2.2. Legea aplicabilă stabilirii naționalității persoanei juridice.....	182
2.3. Stabilirea naționalității persoanei juridice în dreptul român	182
2.3.1. Criteriul general	182
2.3.2. Criterii speciale	183
2.3.3. Pluralitatea de sedii ale persoanei juridice	184
2.3.4. Reședința obișnuită a persoanei juridice	184
2.4. Schimbarea naționalității persoanei juridice	184
2.5. Fuziunea persoanelor juridice de naționalități diferite	185
3. Recunoașterea persoanei juridice străine	186
4. Condiția persoanelor juridice străine	188
4.1. Statutul organic al persoanelor juridice străine.....	188
4.2. Statutul organic al sucursalelor și filialelor.....	189
4.3. Drepturile persoanelor juridice străine.....	189

4.4. Activitatea persoanelor juridice străine în țara noastră	190
Capitolul III. Starea civilă și capacitatea persoanelor fizice	192
1. Noțiune, lege aplicabilă	192
2. Starea civilă	194
2.2. Noțiune, dovadă	194
2.2. Actele și faptele de stare civilă	195
2.2.1. Înregistrarea actelor și faptelor de stare civilă ale cetățenilor străini în țara noastră	195
2.2.2. Înregistrarea actelor și faptelor de stare civilă ale cetățenilor români în străinătate	196
2.2.3. Înregistrarea actelor și faptelor de stare civilă produse pe nave și aeronave	197
2.3. Legea aplicabilă stării civile	197
3. Capacitatea civilă a persoanei fizice	198
3.1. Sisteme de reglementare	198
3.2. Capacitatea persoanei fizice în dreptul român	199
3.2.1. Aplicarea legii naționale	199
3.2.2. Persoanele cu cetățenii multiple sau fără cetățenie	200
3.2.3. Aplicarea legii reședinței obișnuite	200
3.2.4. Domeniul de aplicare a legii naționale	201
3.2.5. Drepturile inerente ființei umane	203
3.2.6. Legea aplicabilă ocrotirii majorului	203
4. Teoria interesului național	204
5. Ocrotirea terților în cazul lipsei calității de reprezentant	206
6. Numele, domiciliul și reședința persoanei fizice	206
6.1. Numele persoanei fizice	206
6.2. Domiciliul persoanei fizice	207
6.3. Reședința persoanei fizice	208
Capitolul IV. Bunurile	209
1. Noțiune, lege aplicabilă	209
2. Determinarea legii aplicabile bunurilor	210
3. Fundamentul legii situației bunurilor	210
4. Domeniul de aplicare a legii situației bunului	211
5. Legea aplicabilă unor categorii de bunuri	213
5.1. Legea aplicabilă revendicării bunurilor mobile	213
5.2. Legea aplicabilă uzucapiunii	214
5.3. Legea aplicabilă ipotecilor mobiliare	215
5.3.1. Regimul conflictual al ipotecilor mobiliare	215
5.3.2. Legea aplicabilă în cazul resurselor naturale	216
5.3.3. Legea aplicabilă publicității ipotecii mobiliare	217
5.4. Legea aplicabilă operațiunilor asimilate ipotecilor mobiliare	218
6. Limitele aplicării legii situației bunului	218
7. Bunurile exceptate de la aplicarea legii situației	220
7.1. Mijloacele de transport	220
7.1.1. Legea aplicabilă	220

7.1.2. Domeniul legii aplicabile	221
7.1.3. Actele și faptele juridice petrecute la bordul navei sau aeronavei	221
7.2. Bunurile aflate în curs de transport.....	223
7.2.1. Legea aplicabilă bunurilor în tranzit.....	223
7.2.2. Legea aplicabilă faptelor ilicite privind bunurile în tranzit.....	224
7.3. Bunurile aparținând statului străin	224
7.4. Drepturile de creanță	225
7.5. Titlurile de valoare	226
7.5.1. Precizări prealabile	226
7.5.2. Legea aplicabilă emisiunii valorilor mobiliare.....	226
7.5.3. Legea aplicabilă transmiterii valorilor mobiliare	227
7.5.4. Legea aplicabilă titlului reprezentativ al mărfii	227
7.6. Titlurile de credit	228
7.6.1. Precizări prealabile	228
7.6.2. Relația dintre titlul de credit și raportul fundamental.....	228
7.6.3. Legea aplicabilă condițiilor de valabilitate a titlurilor de credit	229
7.6.3.1. Condițiile de fond	229
7.6.3.2. Condițiile de formă.....	230
7.6.4. Mijloace de valorificare a drepturilor rezultate din titlu.....	230
7.6.4.1. Acțiunile exercitate de posesorul titlului	230
7.6.4.2. Executarea cambiei și a biletului la ordin.....	231
7.6.5. Cambia și biletul la ordin	231
7.6.5.1. Efectele obligațiilor.....	232
7.6.5.2. Dobândirea creanței	232
7.6.5.3. Acceptarea cambiei	232
7.6.5.4. Plata titlului	233
7.6.5.5. Pierderea sau furtul titlului	233
7.6.6. Cecul	233
7.6.6.1. Premisele emiterii cecului	234
7.6.6.2. Efectele cecului.....	234
7.6.6.3. Plata cecului	234
7.7. Drepturile asupra creației intelectuale	235
7.7.1. Precizări prealabile	235
7.7.2. Dreptul de autor	236
7.7.3. Dreptul de proprietate industrială	237
Capitolul V. Forma actelor juridice	238
1. Noțiuni, clasificare, finalitate.....	238
2. Legea aplicabilă formei actului juridic.....	239
2.1. Precizări prealabile	239
2.2. Aplicarea, de regulă, a legii fondului.....	239
2.3. Aplicarea, în subsidiar, a legii locului întocmirii actului	240
3. Caracterul normelor conflictuale privind forma actului juridic	241
4. Domeniul de aplicare a legilor privind forma actului juridic.....	242
5. Alte forme ale actului juridic.....	243

5.1. Forma de publicitate	243
5.2. Forma de abilitare	243
5.3. Forma de procedură	244
Capitolul VI. Obligațiile contractuale	245
1. Precizări prealabile	245
2. Trăsăturile generale ale Regulamentului Roma I	245
2.1. Aplicarea și scopurile Regulamentului	245
2.2. Relația Regulamentului cu alte reglementări	246
2.3. Domeniul de aplicare a Regulamentului	248
3. Determinarea legii contractului prin voința părților	250
3.1. Principiul autonomiei de voință	250
3.2. Temeiul juridic al aplicării legii voinței părților	252
3.3. Obiectul voinței părților	252
3.4. Modalitățile de exprimare a voinței părților	253
3.4.1. Alegerea expresă	253
3.4.2. Alegerea tacită	255
3.5. Momentul alegerii legii aplicabile	255
3.6. Întinderea voinței părților	255
3.7. Modificarea alegerii legii aplicabile	256
3.8. Limitele libertății de alegere a legii aplicabile	256
4. Determinarea legii contractului în absența alegerii de către părți	258
4.1. Noțiune, temei juridic	258
4.2. Legea aplicabilă pentru tipul specific de contract	258
4.3. Aplicarea legii țării în care își are reședința obișnuită partea contractantă care efectuează prestația caracteristică	260
4.4. Aplicarea legii țării cu care contractul are o legătură mai strânsă	260
4.5. Aplicarea legii țării cu care contractul are cele mai strânse legături	261
4.6. Aplicarea legii locului încheierii contractului	262
5. Aspecte comune privind legea aplicabilă contractului	262
5.1. Reședința obișnuită	262
5.2. Normele de aplicare imediată	264
5.3. Excluderea retrimiterii	265
5.4. Ordinea publică a instanței sesizate	265
6. Domeniul de aplicare a legii contractului	266
6.1. Condițiile de fond ale contractului	266
6.2. Condițiile de formă ale contractului	267
6.3. Interpretarea contractului	269
6.4. Efectele contractului	269
6.5. Executarea contractului	269
6.6. Moneda de plată	270
6.7. Răspunderea contractuală	270
6.8. Stingerea obligațiilor contractuale	270
6.9. Nulitatea contractului	271
6.10. Sarcina probei contractului	271

7. Modurile de transmitere, transformare și stingere a obligațiilor contractuale	272
7.1. Cesiunea de creanță	272
7.2. Subrogația	273
7.3. Delegația și novația	274
7.4. Compensația	275
8. Obligațiile complexe și prescripția extinctivă	276
8.1. Obligațiile cu pluralitate de debitori	276
8.2. Dispoziții ale Codului civil român privind obligațiile plurale	277
8.3. Prescripția extinctivă și decăderea din drepturi	278
9. Legea aplicabilă unor anumite contracte	279
9.1. Contractele de transport	279
9.1.1. Precizări prealabile	279
9.1.2. Legea aplicabilă contractului de transport de mărfuri	279
9.1.3. Legea aplicabilă contractului de transport de pasageri	280
9.1.4. Domeniul legii aplicabile	281
9.2. Contractele încheiate cu consumatorii	281
9.2.1. Precizări prealabile	281
9.2.2. Legea aplicabilă	281
9.2.3. Domeniul legii aplicabile	283
9.3. Contractele de asigurare	285
9.3.1. Precizări preliminare	285
9.3.2. Legea aplicabilă	285
9.3.3. Domeniul legii aplicabile	287
9.4. Contractele individuale de muncă	288
9.4.1. Precizări prealabile	288
9.4.2. Legea aplicabilă	288
9.4.3. Domeniul legii aplicabile	290
10. Fiducia	290
10.1. Noțiune, evoluție, reglementare	290
10.2. Determinarea legii aplicabile	291
10.3. Domeniul legii aplicabile	292
10.4. Legea aplicabilă fiduciei în situații speciale	292
Capitolul VII. Faptele juridice	294
1. Precizări prealabile	294
2. Trăsăturile generale ale Regulamentului Roma II	294
2.1. Aplicarea și scopurile Regulamentului	294
2.2. Relația Regulamentului cu alte reglementări	295
2.3. Domeniul de aplicare a Regulamentului	297
3. Faptele ilicite	299
3.1. Precizări prealabile	299
3.2. Determinarea legii aplicabile	299
3.3. Răspunderea pentru produse defectuoase	301
3.4. Concurența neloială și actele care îngrădesc libera concurență	303
3.4.1. Concurența neloială	303

3.4.2. Actele care îngrădesc libera concurență	304
3.4.3. Limitarea libertății de alegere	306
3.5. Daune aduse mediului	306
3.6. Încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală	307
3.7. Acțiunile sindicale	309
4. Faptele licite	310
4.1. Precizări prealabile	310
4.2. Îmbogățirea fără justă cauză	310
4.3. <i>Negotiorum gestio</i> (gestiunea de afaceri)	312
4.4. <i>Culpa in contrahendo</i>	313
5. Libertatea de alegere a legii aplicabile faptelor juridice	314
6. Domeniul legii aplicabile faptelor juridice	316
7. Aspecte comune privind legea aplicabilă faptelor juridice	316
7.1. Reședința obișnuită	316
7.2. Validitatea formală	317
7.3. Sarcina probei	317
7.4. Subrogația	318
7.5. Acțiunile directe împotriva asigurătorului persoanei responsabile	319
7.6. Răspunderea multiplă	319
7.7. Dispoziții imperative derogatorii	320
7.8. Normele de siguranță și comportament	320
7.9. Excluderea retrimiterii	321
7.10. Ordinea publică a instanței competente	322
8. Răspunderea pentru atingeri aduse personalității	322
Capitolul VIII. Familia	325
1. Precizări prealabile	325
2. Căsătoria	325
2.1. Încheierea căsătoriei	325
2.1.1. Promisiunea de căsătorie	326
2.1.2. Condițiile de fond ale căsătoriei	326
2.1.3. Condițiile de formă ale căsătoriei	329
2.2. Efectele căsătoriei	330
2.2.1. Efectele generale ale căsătoriei	330
2.2.2. Regimul matrimonial	331
2.2.2.1. Determinarea legii aplicabile regimului matrimonial	331
2.2.2.2. Convenția de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial	332
2.2.2.3. Domeniul legii aplicabile regimului matrimonial	332
2.2.2.4. Convenția matrimonială	333
2.2.2.5. Ocrotirea drepturilor terților	334
2.2.2.6. Schimbarea reședinței obișnuite sau a cetățeniei soților	334
2.3. Desfacerea căsătoriei	335
2.3.1. Divorțul	335
2.3.1.1. Determinarea subiectivă a legii aplicabile divorțului	335
2.3.1.2. Determinarea obiectivă a legii aplicabile divorțului	336

2.3.1.3. Domeniul legii divorțului.....	337
2.3.2. Recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală	337
2.3.3. Separația de corp	337
2.3.4. Divorțul și separarea de corp în reglementarea europeană	338
2.3.4.1. Precizări prealabile	338
2.3.4.2. Aplicarea și scopurile Regulamentului.....	338
2.3.4.3. Relația Regulamentului cu alte reglementări	339
2.3.4.4. Domeniul de aplicare a Regulamentului	340
2.3.4.5. Determinarea legii aplicabile divorțului și separării de corp	341
2.3.4.6. Aspecte comune privind legea aplicabilă.....	343
2.4. Nulitatea căsătoriei	345
3. Filiația	346
3.1. Filiația copilului din căsătorie.....	346
3.2. Filiația copilului din afara căsătoriei.....	347
3.3. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator	348
4. Adopția	348
4.1. Încheierea adopției	348
4.1.1. Condițiile de fond.....	348
4.1.2. Condițiile de formă.....	351
4.2. Efectele adopției	351
4.3. Nulitatea adopției.....	352
4.4. Desfacerea adopției.....	352
5. Autoritatea părintească. Protecția copiilor	352
5.1. Precizări prealabile	352
5.2. Domeniul de aplicare a Convenției.....	353
5.3. Legea aplicabilă măsurilor de protecție a copilului	354
5.4. Legea aplicabilă răspunderii părintești	355
5.5. Ocrotirea terților	356
5.6. Excluderea retrimiterii.....	356
5.7. Ordinea publică	357
6. Obligația de întreținere	357
6.1. Precizări prealabile	357
6.2. Domeniul de aplicare a Protocolului	358
6.3. Regulile privind legea aplicabilă	359
6.3.1. Regula generală	360
6.3.2. Reguli speciale care favorizează anumiți creditori.....	360
6.3.3. Regula specială cu privire la soți și foști soți	361
6.3.4. Regula specială privind apărarea	361
6.4. Desemnarea legii aplicabile.....	362
6.5. Domeniul legii aplicabile obligațiilor de întreținere.....	364
6.6. Regresul organismului public împotriva debitorului întreținerii	364
6.7. Aspecte generale privind legea aplicabilă obligației de întreținere	365
6.7.1. Excluderea retrimiterii	365
6.7.2. Ordinea publică	365

6.7.3. Interpretarea uniformă.....	366
Capitolul IX. Moștenirea	367
1. Precizări prealabile	367
2. Legea aplicabilă moștenirii.....	367
2.1. Sistemul tradițional al divizării masei succesoriale	367
2.2. Determinarea obiectivă a legii moștenirii	368
2.3. Alegerea legii aplicabile	368
3. Legea aplicabilă testamentului.....	369
3.1. Condițiile de fond	369
3.2. Condițiile de formă	370
4. Domeniul de aplicare a legii moștenirii	370
5. Succesiunea vacantă.....	373
6. Succesiunile în reglementarea europeană	374
6.1. Precizări prealabile	374
6.2. Aplicarea și scopurile Regulamentului	374
6.3. Relația Regulamentului cu alte reglementări	376
6.4. Domeniul de aplicare a Regulamentului	377
6.5. Legea aplicabilă succesiunii	378
6.5.1. Determinarea obiectivă a legii aplicabile.....	378
6.5.2. Determinarea subiectivă a legii aplicabile	379
6.5.3. Domeniul de aplicare a legii succesiunii	380
6.6. Certificatul european de moștenitor	381
6.7. Aspecte comune privind legea aplicabilă succesiunii	383
6.7.1. Adaptarea drepturilor reale	383
6.7.2. Comorienții	384
6.7.3. Succesiunea vacantă.....	384
6.7.4. Retrimiteria	385
6.7.5. Ordinea publică.....	385
TITLUL IV. PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL.....	387
Capitolul I. Conflictelor de jurisdicție	389
1. Precizări prealabile	389
2. Competența internațională a instanțelor române	389
2.1. Noțiuni, forme	389
2.2. Normele care determină competența.....	390
2.3. Reguli generale privind competența internațională.....	391
2.3.1. Competența întemeiată pe domiciliul sau sediul pârâtului	391
2.3.2. Coparticiparea procesuală	392
2.3.3. Alegerea forului.....	392
2.3.4. Termenele procedurale	393
2.4. Reguli speciale privind competența internațională.....	393
2.4.1. Competența personală exclusivă.....	394
2.4.2. Competența exclusivă în materia unor acțiuni patrimoniale.....	394
2.4.3. Competența preferențială a instanțelor române.....	396
2.5. Regimul regulilor de competență internațională.....	398
2.5.1. Verificarea competenței internaționale.....	398

2.5.2. Forul de necesitate	398
2.6. Incidente cu privire la competența internațională	399
2.6.1. Prorogarea voluntară de competență	399
2.6.2. Excepția de arbitraj	400
2.6.3. Chestiunile preliminare	401
2.6.4. Cererile incidentale	402
2.6.5. Măsurile provizorii, conservatorii și de executare	402
2.6.5. Litispendența și conexitatea internațională	403
2.7. Aspecte privind competența în reglementarea europeană	404
2.7.1. Precizări prealabile	404
2.7.2. Domeniul de aplicare al Regulamentului	405
2.7.3. Competența generală	407
2.7.4. Excepții în materie de competență	408
2.7.5. Competența specială	411
2.7.5.1. Competența în materie de asigurări	411
2.7.5.2. Competența în materia contractelor încheiate de consumatori	413
2.7.5.3. Competența în materia contractelor individuale de muncă	414
2.7.6. Competența exclusivă	415
2.7.7. Prorogarea de competență	416
2.7.8. Verificarea competenței și a admisibilității	417
2.7.9. Litispendența și conexitatea	417
2.7.10. Măsuri provizorii și de conservare	420
3. Procedura de judecată	420
3.1. Legea aplicabilă în materie procedurală	420
3.2. Acțiunea în justiție	421
3.3. Capacitatea procesuală	422
3.4. Calitatea procesuală	422
3.5. Obiectul și cauza acțiunii	423
3.6. Interesul părții	423
3.7. Mijloace de probă	424
3.8. Formalitățile de publicitate	425
3.9. Supralegalizarea actelor oficiale publice	425
3.9.1. Actele oficiale străine	425
3.9.2. Scutirea de supralegalizare	426
3.9.3. Actele oficiale române	426
3.10. Aspecte particulare privind procedura de judecată	427
3.10.1. Comisiile rogatorii internaționale	427
3.10.1.1. Noțiune, lege aplicabilă	427
3.10.1.2. Comisiile rogatorii în străinătate	428
3.10.1.3. Comisiile rogatorii primite din străinătate	429
3.10.1.4. Obținerea probelor în relațiile dintre statele membre ale Uniunii Europene	430
3.10.1.5. Obținerea probelor în relațiile cu statele terțe	431
3.10.2. Citarea persoanelor aflate în străinătate	433
3.10.3. Condiția străinului în proces	434

4. Eficacitatea hotărârilor străine	436
4.1. Noțiunea de „hotărâre străină”	436
4.2. Recunoașterea hotărârilor străine	437
4.2.1. Noțiunea de „recunoaștere”	437
4.2.2. Recunoașterea de plin drept	437
4.2.3. Recunoașterea prin hotărâre judecătorească	438
4.2.3.1. Condițiile recunoașterii	438
4.2.3.2. Refuzul recunoașterii	440
4.2.3.3. Procedura recunoașterii	443
4.3. Executarea hotărârilor străine	445
4.3.1. Modalități de executare a hotărârii	445
4.3.2. Condițiile privind încuviințarea executării	445
4.3.3. Procedura de exequatur	446
4.3.4. Emiterea titlului executoriu	447
4.4. Forța probantă a hotărârii străine	447
4.5. Alte efecte ale hotărârii străine, independent de exequatur	448
5. Tranzacțiile judiciare	448
6. Aspecte privind recunoașterea și executarea hotărârilor în reglementarea europeană	448
6.1. Precizări prealabile	448
6.2. Domeniul de aplicare	449
6.3. Recunoașterea hotărârilor judecătorești	449
6.3.1. Recunoașterea de drept	449
6.3.2. Refuzul recunoașterii	450
6.4. Executarea hotărârilor judecătorești	451
6.4.1. Executarea directă	451
6.4.2. Refuzul executării	453
6.5. Actele autentice și tranzacțiile judiciare	454
Capitolul II. Arbitrajul internațional	455
1. Precizări prealabile	455
1.1. Noțiune, avantaje	455
1.2. Caracterile arbitrajului	456
1.3. Natura juridică a arbitrajului	457
1.4. Formele arbitrajului	458
1.5. Reglementarea arbitrajului	459
2. Convenția arbitrală	460
2.1. Noțiune, forme, natură juridică	460
2.2. Condiții de formă și de fond	461
2.2.1. Condiții de formă	461
2.2.2. Condiții de fond	462
2.3. Efectele convenției arbitrale	463
2.4. Legea aplicabilă convenției arbitrale	466
3. Tribunalul arbitral	467
3.1. Numirea arbitrilor	467
3.2. Numărul arbitrilor	468

3.3. Constituirea tribunalului arbitral	469
3.4. Revocarea arbitrilor	470
3.5. Recuzarea arbitrilor	470
3.6. Înlocuirea arbitrilor	471
3.7. Răspunderea arbitrilor	471
4. Procedura arbitrală	471
4.1. Modalități de stabilire a regulilor aplicabile procedurii	471
4.2. Domeniul de aplicare a regulilor de procedură	472
5. Hotărârea arbitrală	474
5.1. Noțiuni, natura juridică, legea aplicabilă	474
5.2. Deliberarea și pronunțarea hotărârii arbitrale	475
5.3. Efectele hotărârii arbitrale	476
5.4. Desființarea hotărârii arbitrale	476
6. Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine	478
6.1. Calificarea hotărârii arbitrale străine	478
6.2. Efectele hotărârilor arbitrale străine	478
6.3. Condițiile de regularitate a hotărârilor arbitrale străine	480
6.4. Instanța competentă să soluționeze cererea de recunoaștere și executare	481
6.5. Motivele de refuz privind recunoașterea sau executarea	482
6.6. Procedura de judecată	485
Bibliografie selectivă	487